

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 2021-2024

Suomen Ringeteliitto

Hyväksytty hallituksessa 27.10.2020

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Suunnitteluprosessi	3
3. Onnistumiset vuosilta 2016-2020	4
3.1. Reilua Peliä	4
3.2. Naisvalmentajien määrä ja valmentajaura	4
3.3. Tukirahasto	4
3.4. Naisten johtamisosaaminen	5
3.5. Miesten ja sekaryhmien harrastustoiminta	5
3.6. Aikuisten harrastetoiminta	5
3.7. Nuorten uusi kevyempi pelimuoto	5
3.8. Nuorten ääni	5
3.9. Erityiskohderyhmät	6
4. Kehityskohteet vuosille 2021-2024	6
4.1. Viestintä	6
4.3. Yhdenvertainen ja tasa-arvoinen mahdollisuus harrastaa	7
4.4. Turvallinen toimintaympäristö	8
4.5. Osallistuminen ja vaikuttaminen	9
5. Tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2021-2024	10
6. Suomen Ringeteliitto ry työnantajana	14
7. Yhdenvertaisuuteen liittyvät lait ja velvoitteet sekä käsitteet	15
7.1. Keskeisiä käsitteitä	15
7.2. Lainsäädännöllinen tausta	15
8. Syrjintään ja häirintään puuttumisen ohjeet	16

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOSUUNNITELMA 2021-2024

Suomen Ringetteliitto ry

1. Johdanto

Lajimme Ringette syntyi 1963 tarpeesta tarjota myös naisille ja tytöille mahdollisuus nauttia vauhdikkaasta joukkuepelistä jäällä. Tyttöjen ja naisten liikunnan ja urheilun tasa-arvon edistäminen on ollut ringetessä läsnä alusta asti. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen on kirjattu myös Suomen Ringetteliitto ry:n sääntöihin.

Ringetteliitto on ollut aktiivisesti mukana kansallisessa ja kansainvälisessä liikunnan ja urheilun tasa-arvotyössä. Liiton kaksi aiempaa toiminnanjohtajaa on palkittu liikunnan tasa-arvo Piikkarit -tunnustuspalkinnolla (1999 ja 2003). Ringetteliitto oli 12 lajiliiton yhteisen Valmentaa kuin nainen -hankkeen idean alkulähde ja toimi hankkeen vetäjänä kuusi vuotta yhdessä Suomen Valmentajien kanssa 2014-2019. Hanke sai opetus- ja kulttuuriministeriön Piikkarit -pääpalkinnon vuonna 2016.

Liitto on ollut aktiivisesti mukana liikunnan ja urheilun tasa-arvoa edistävässä verkostoissa ja niiden tapahtumissa kuten Liikunnaiset, IWG (International working group on Woman and sport), ICCE (The International Council for Coaching Excellence), Naisjärjestöjen keskusliitto ja 100 tasa-arvotekoa.

Kokonaisuutena ringette on lajina paitsi tasa-arvon edelläkävijä, myös rakenteiltaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä. Laji on harrastajamäärältään Suomen suurin naisten ja tyttöjen joukkuepeli jäällä. Jopa maailman mittakaavassa suomalaisten ringeteharrastajien määrä ylittyy vain kolmen maan jääjoukkuepelien harrastajatilastoissa. Vasta asettamalla ringeten harrastuneisuus tähän mittakaavaan voi nähdä lajissa tehdyn tasa-arvotyön urauurtavuuden. Lajin saavutukset Suomen ensimmäinen jääpelien maailmanmestaruus sekä MM-voittosarja ovat ainutlaatuisia Suomen urheiluhistoriassa ja jääneet vaille urheilijoiden ansaitsemaa arvostusta.

Tavoitteena on jatkaa ringeten ja yleisesti naisten liikunnan ja urheilun tasa-arvon vahvistamista ja sen ohella mahdollistaa ringetkokemukset myös miehille ja pojille.

2. Suunnitteluprosessi

Kehittämällä toimintaa yhdenvertaisemmaksi ja tasa-arvoisemmaksi yhä useammalla on mahdollisuus harrastaa ringetteä ja vaikuttaa omaan toimintaansa.

Tässä suunnitelmassa kuvataan liiton keskeiset yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotavoitteet sekä niiden edistämiseksi tehtävät konkreettiset toimenpiteet. Suunnitelmassa myös arvioidaan nykytilaa ja seurataan asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Suomen Ringetteliiton yhdenvertaisuussuunnitelma ulottuu urheilu- ja luottamustoiminnan lisäksi liiton työyhteisön tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen.

Suunnitelmassa olevat toimenpiteet sisällytetään vuosittain liiton toimintasuunnitelmaan ja budjettiin.

Tämä suunnitelma on tehty Suomen Ringetteliiton hallituksen toimesta. Suunnitelman arviointiosuudessa "Onnistumiset vuosilta 2016-2020" on huomioitu Suomen Kaukalopallo- ja

Ringeteliiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman (2016) kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutuminen ringeten osalta.

Jatkossa tehdään Suomen Ringeteliiton jäsenistölle kysely nykytilan kartoittamiseksi. Kysely uusitaan jatkossa neljän vuoden välein suunnitelman päivittämiseksi säännöllisesti.

3. Onnistumiset vuosilta 2016-2020

Suomen Kaukalopallo- ja Ringeteliiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan (2016-2020) kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet toteutuivat ringeten osalta seuraavasti:

3.1. Reilua Peliä

Ringetessä on käytössä Ringeten Reilu Peli -periaatteet. Vuonna 2011 tehdyt periaatteet ajantasaistettiin huomioimalla niissä muun muassa Olympiakomitean uusi vastuullisuusohjelma. Ringeten Reilu Peli -periaatteet perustuvat koko urheiluyhteisön yhteisiin Reilun Pelin ihanteisiin ja tavoitteisiin (Olympiakomitea) ja toimivat jatkossa ringeten vastuullisuusohjeena.

Uutena toimintona aloitettiin lasten otteluissa Reilu Peli -korttien jakaminen molempien joukkueiden yhdelle Reilu Peli -pelaajalle. Samalla jatkettiin juniorijoukkueissa Urheilun Pelisääntöjen tekemistä, jotka ovat ringetessä pakollisia ja edellytys sarjatoimintaan osallistumiseksi.

3.2. Naisvalmentajien määrä ja valmentajaura

Naisvalmentajien määrä lisääntyi ja naiset etenivät valmentajauralla. Ringette toimi palloilulajien Valmentaa kuin nainen -hankkeen vetäjänä yhdessä Suomen Valmentajien kanssa vuosina (2014-2019). Hankkeen tuloksena entisiä ja nykyisiä ringeten pelaajia on innostunut yhä enenemässä määrin valmentamisesta. Naisvalmentajien määrä on kasvanut varsinkin huipputasolla. Naisvalmentajat hyödynsivät aktiivisesti hankkeen toimintoja; verkostoa, koulutuksia ja mentorointia. Näiden tukitoimenpiteiden avulla ringeten naisvalmentajat ovat edenneet valmennusuralla ja muussa seura- tai urheilujärjestötoiminnassa. Myös lajimentorien määrä kasvoi.

Yhteensä hankkeen verkostotapaamisiin osallistui yli 100 naista. Mentoreita koulutettiin yhteensä kahdeksan ja mentorointiryhmiin osallistui 24 naisvalmentajaa. Hankkeen aikana järjestettyihin 1-2 tason valmentajakoulutuksiin osallistui 31 naista.

Naisvalmentajien määrä ylemmillä sarjatasoilla (SM, Ykkönen ja BSM) nousi 2016-2020 välisenä aikana 32 prosentista 47 prosenttiin. Vastuvalmentajien määrä nousi vastaavana aikana näillä ylemmillä sarjatasoilla 21 prosentista 43 prosenttiin.

Maajoukkueissa on tällä hetkellä yhteensä 15 valmentajaa, joista 87 % on naisia. Ylimmällä valtakunnallisella sarjatasolla, Suomen mestaruussarjassa on yhteensä 29 valmentajaa, joista 69 % on naisia. Päävalmentajista naisten osuus on 63 %.

3.3. Tukirahasto

Kaukalopallon ja ringeten tukirahastosta jaettiin 2016-2020 välisenä aikana yli 20 000 euroa tukea vähävaraisille ringeten pelaajille harrastuksen jatkamiseksi avustamalla valmennus-, leiri- ja varustekustannuksissa.

Tähtiseurojen auditointikeskusteluissa (8 kpl) nostettiin esille millaisia toimenpiteillä seuralla olisi jatkossa vähävaraisten tukemiseen.

3.4. Naisten johtamisosaaminen

Naisten urheilun ja liikunnan johtamiskoulutusten ja seminaarien osallistumismaksuja tuettiin yhteensä viidelle henkilölle liiton budjetista. (Johtaa kuin nainen, Naiset liikunnan pelikentillä, Nordic International Leadership Education ja IWG maailmakonferenssi Botswanassa.)

3.5. Miesten ja sekaryhmien harrastustoiminta

Muutamit jäsenseurat käynnistivät ringeten harrastetoimintaa miehille ja sekaryhmille. Miesjoukkueet pääsivät myös kokeilemaan ringetteosaamistaan miehille järjestetyissä turnauksissa.

3.6. Aikuisten harrastetoiminta

Aikuisten harrastetoiminta monipuolistui ja harrastajamäärä kasvoi. Aikuisten matalankynnyksen harrastetoiminnalle on kasvavaa kysyntää, ja ringetteseurat ovatkin lisänneet sen tarjontaa. Perinteisten Lady- ja N-harrastejoukkueiden lisäksi seurat tarjoavat uutena tuotteena aikuisten luistelu- ja ringettekouluja. Näistä kouluista on saatu muodostettua uusia aikuisten harrastejoukkueita seuroihin. Vuoden 2019 loppupuolella liitto käynnisti aikuisten luistelu- ja ringettekoulun tuotteistamisprosessin yhdessä Olympiakomitean sekä kahden pilottiseurauksen kanssa.

Myös aikuisten luistelu- / ringettekouluista muodostetuille joukkueille tarjottiin mahdollisuutta kokeilla pelaamista ystävyysotteluiden merkeissä.

Entisille pelaajille järjestettiin ensimmäistä kertaa suuren suosion saavuttanut Old Stars -turnaus.

3.7. Nuorten uusi kevyempi pelimuoto

Nuorille kehitettiin uusi kevyempi pelimuoto. Kilpailutoiminnan muutostyön yhtenä tavoitteena oli saada nuorille oma harrasteturnaus. Liiton Juniorista aikuiseen -työryhmä ideoi rennolla fiiliksellä musiikin soidessa pelattavan pienpeliturnauksen nuorille. Ensimmäinen MiniGames -harrasteturnaus pidettiin 30.1.2016 1998-2001 -syntyneille Tie Huipulle - tapahtuman yhteydessä. Turnaus on pelattu tästä lähtien joka vuosi. Vuonna 2019 harrastajien toivomuksesta turnaukseen lisättiin uutena ikäluokkana D-juniorit. Näin turnauksessa oli nyt kaksi sarjaa: C- ja B-ikäiset sekä D-ikäiset.

Turnauksen markkinointia ja toteutustapaa on uudistettu liiton TET-harjoittelijoiden kanssa. Jatkossa jokainen joukkue saa toivoa omia suosikkibiisejä soitettavaksi turnauksen aikana ja hauskin joukkueenimi palkittiin.

Tämän pienpeleinä toteutettavan turnauksen tavoite on tarjota 12-18 -vuotiaalle nuorille kustannuksiltaan edullinen harrastetapahtuma, johon on helppo osallistua pienellä joukkueella. Nuoret itse kokoavat joukkueet ja ne voivat koostua myös eri seurojen pelaajista. Turnaukseen voivat osallistua myös lopettaneet nuoret, jotka eivät enää ole varsinaisessa kilpailutoiminnassa mukana. Tällaisella rennolla ja hausalla, kevyesti toteutetulla, kaverien kanssa yhdessä pelattavalla turnauksella on siis jatkossakin kysyntää.

3.8. Nuorten ääni

Nuorten ääni kuului. Liitto aloitti syksyllä 2018 yhteistyön Nuorten Akatemian kanssa osallistumalla Sporttitetti -hankkeeseen. Nuorille on tarjottu mahdollisuutta suorittaa TET-harjoittelu liitossa. Loppuvuoden aikana kolme nuorta ringeten harrastajaa suoritti TET-harjoittelun liiton toimistolla. Jakson aikana nuoret tutustuivat liiton organisaatioon, talouteen ja

lajin historiaan. Lisäksi nuoret pääsivät ideoimaan, suunnittelemaan ja tekemään viestintää sekä järjestämään tapahtumia. Hankkeen aikana liitossa on ollut neljä Tettiläistä.

Muutamissa jäsenseuroissa toimii nuorten ”vaikuttajatiimi”. Nuoret pääsevät ideoimaan seuran toimintaa ja järjestämään seuran tapahtumia.

3.9. Erityiskohderyhmät

Erityisryhmätoimintaa oli kolmessa jäsenseurassa ja liitto oli mukana maahanmuuttajille suunnatussa Helsingin kaupungin järjestämässä jääriehassa kahtena vuonna. Espoon Kiekkoseuran Specials-ryhmä huomioitiin ringeten Action, Fun and Sport -palkinnolla ja kahden seuran järjestämä erityisryhmätoiminta oli esillä ringetlehdessä. Lapsille suunnatussa uudessa Taitopassimateriaalissa huomioitiin kuvituksessa eri ihonvärit.

4. Kehityskohteet vuosille 2021-2024

Suomen Ringeteliiton uusi strategia 2021-2024 perustaa opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) strategian 2030 sekä Olympiakomitean strategian 2024 ja siihen liittyvän Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelman mukaisille tavoitteille.

Liitto on ajantasaistanut keskeiset sääntönsä ja ohjeensa vuoden 2020 loppuun mennessä.

4.1. Viestintä

Vastuullisohjeen jalkauttaminen yhdessä seurojen kanssa

Päivitetyt Ringeten Reilu Peli -periaatteet toimivat jatkossa ringeten vastuullisuusohjeena. Isona viestinnän tavoitteena on ringeten vastuullisuusohjeen jalkauttaminen yhdessä seurojen kanssa.

Vastuullinen toiminta otetaan esille liiton eri viestintäkanavissa, valmentajakoulutuksissa, urheilijoille ja seuratoimijoille suunnatuissa tapahtumissa sekä huomioimalla vastuullisuus liiton vuosibudjeteissa ja toimintasuunnitelmissa 2021-2024.

Vastuullisuutta jalkautetaan myös Tähtiseuraohjelman avulla. Yhdenvertaisuus näkyy Tähtiseurain laatukriteereissä ja yhtenä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon työkaluna onkin Olympiakomitean ja lajiliittojen yhteinen Tähtiseuraohjelma. Liitolla on mukana ohjelmassa tällä hetkellä yhdeksän ringeten lasten ja nuorten Tähtiseuraa.

Tavoitteena on sekä tukea uusia seuroja lähtemään Tähtiseurapolulle että saada aikuisten Tähtiseuroja lasten ja nuorten Tähtiseurojen lisäksi.

Huippu-urheilijoiden saavutusten yhdenvertainen arvostaminen

Suomen naisten seitsemän perättäisen ringeten maailmanmestaruuden saavuttaminen lajin suurvaltaa Kanadaa vastaan on suomalaisessa urheiluhistoriassa poikkeuksellinen saavutus, joka ansaitsee suuremman tunnustuksen kuin mitä mediajulkisuus on sille suonut. Tärkeänä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tavoitteena on julkisen arvostuksen osoittamisen urheilusaavutuksille, niihin kohdennettujen panostusten ja henkilökohtaisten uhrausten sekä saavutusten objektiivisen vaativuuden suhteessa.

Uuden strategian yhtenä painopisteenä on viestintään panostaminen ringeten näkyvyyden ja arvostuksen nostamiseksi mediassa. Liitto käynnistää suunnittelukaudella medialle suunnatun vuorovaikutteisen prosessin, jolla tavoitellaan amatöörihuippu-urheilijoiden panostusten ja

saavutusten nykyistä arvopohjaisempaa, tasapuolisempaa ja yhdenvertaisempaa sekä vähemmän kaupallispainotteista julkisuutta niin ringeten osalta kuin laajemminkin.

Nettisivut palvelevat kaikkia harrastajia

Jäseniltä saadun palautteen perusteella liiton nettisivut kaipaavat uudistusta ja selkeyttä.

Nettisivujen uudistamisen yhteydessä sisällössä ja kuvituksessa huomioidaan harrastajien diversiteetti kautta linjan. Selvitetään mahdollisuudet saavutettavuusdirektiivin toimeenpanoon.

4.3. Yhdenvertainen ja tasa-arvoinen mahdollisuus harrastaa

Lähtökohdiana on kaikkien tasa-arvoinen ja yhdenvertainen mahdollisuus harrastaa ringetteä. Tavoitteena on matalan kynnyksen toiminnan tarjoaminen kaikille ikä- ja ihmisryhmille ja että harrasteringette on laajennettu ja monipuolistettu OKM:n ja OK:n tavoitteita tukien.

Harrastamisen kustannuksiin vaikuttaminen

Vähävaraisten tukemiseksi perustetaan Suomen Ringeteliitolle uusi tukirahasto jatkamaan entistä kaukalopallon ja ringeten yhteistä tukirahastoa. Rahaston tarkoituksena on tukea vähävaraisia ringeten pelaajia harrastuksen jatkamisessa avustamalla valmennus-, leiri- ja varustekustannuksissa. Rahastosta voidaan myös jakaa tukea merkittävien ringetteä edistävien toimenpiteiden ja saavutusten edelleen kehittämiseen.

Kannustetaan myös seuroja kehittämään toimenpiteitä vähävaraisten tukemiseksi.

Liitto poistaa Suomea edustavilta naisten maajoukkueen pelaajilta aiemmin kisoihin liittyneen omavastuusuuden arvostuksen osoituksena urheilijoiden pitkäaikaiselle panostukselle ringeten ja suomalaisen naisurheilun hyväksi.

Matalankynnyksen toiminnan tarjoaminen eri ikäryhmille

Ringetteä voi harrastaa läpi elämän. Tarjontaa on tällä hetkellä kaiken ikäisille lapsista aikuisiin. Harrastuksen voi aloittaa edullisesti lapsille, nuorille ja aikuisille suunnatuissa luistelukouluissa ja jatkaa sitä harrastusryhmissä ja -joukkueissa.

Varmistetaan että mukana oleville nuorille löytyy kevyempiä mahdollisuuksia jatkaa harrastuksen parissa. Jatketaan nuorten MiniGames -turnauksien järjestämistä. Käynnistetään nuorten harrastesarja ja tuetaan nuorten luistelu-/ringetekoulujen käynnistämistä, jotta uusilla nuorilla on mahdollisuus aloittaa ringeten harrastaminen.

Jatketaan aikuisten harrastetoiminnan kehittämistä, niin että seuroissa on tarjontaa eritasoisille aikuisten ryhmille sekä kurssimuotoista, ajallisesti lyhyempää toimintaa.

Maahanmuuttajataustaisten ja erityisryhmien huomioiminen

Muutamissa jäsenseuroissa on tarjolla tällä hetkellä toimintaa erityisryhmille. Jatkossa erityisryhmätoiminnan kasvamista tuetaan viestimällä asiasta ja tuomalla esiin hyviä esimerkkejä.

Kannustetaan seuroja järjestämään toimintaa erityisryhmille ja tuodaan esille seurojen hyviä esimerkkejä toiminnasta.

Maahanmuuttajien ja eri uskontokuntien osallistuminen toimintaan on tällä hetkelläkin mahdollisista. Jotta tarjonta saavuttaisi maahanmuuttajat vielä paremmin on jatkossa pohdittava, tarvitaanko eri kulttuurieroista ja kielestä johtuvia erityistoimenpiteitä.

Tarjotaan maahanmuuttajataustaisille liikuntakokemuksia ja tuodaan esille seurojen hyviä esimerkkejä toiminnasta.

Naisvalmentajien määrän lisääminen ja valmentajauran tukeminen

Naisvalmentajien määrä on kasvanut ja naiset ovat verkostoituneet ja edenneet valmentajauralla.

Liitto jatkaa Valmentaa kuin nainen -verkostossa mukana oloa ja tukee edelleen hyväksi koettuja toimintoja; verkosto, koulutukset ja mentorointi.

Ringeten tarjoaminen miehille ja pojille sekä sekaryhmille

Miesten harrasteringettetoiminta on käynnistynyt muutamissa ringetteseuroissa. Joukkuemäärien kasvamista tuetaan edelleen. Turnaustoiminnan lisäksi tavoitteena on järjestää ringeten avoimet Suomen mestaruuskilpailut miehille. Ringette- ja luistelukoulujen avaamista pojille niissä seuroissa, joissa voimavarat sen mahdollistavat suositellaan.

Ringeten harrastetoimintaa on tällä hetkellä seuroissa tarjolla pienimuotoisesti sekaryhmille. Jatkossa selvitetään keinoja, joilla olisi mahdollista pelata ringetteä sukupuoliriippumattomilla reunaehdoilla.

Kouluille ja päiväkodeille järjestetään lajiesittelyjä ja kouluturnauksia, jossa mukana ovat sekä tytöt että pojat.

4.4. Turvallinen toimintaympäristö

Liiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyön yhtenä tavoitteena on varmistaa, että liikunnan ja urheilun kentällä jokainen on turvassa kiusaamiselta, häirinnältä ja muulta epäasialliselta käytökseltä.

Ringette oli mukana 2019 SUEKin tutkimuksessa, jonka tarkoitus oli selvittää, ovatko urheilijat kokeneet tai havainneet seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa häirintää viimeisen viiden vuoden aikana urheilutoiminnassa. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat 16-vuotiaat ja sitä vanhemmat urheilijat. Ringeten ja kaukalopallon harrastajien vastausprosentti oli 13, mikä oli noin kolme kertaa suurempi kuin valtakunnallinen keskiarvo.

Ringeten ja kaukalopallon vastaajista 25 % oli kokenut viimeisen viiden vuoden aikana urheilutoiminnassa seksuaalista häirintää. Naispuolisilla luku oli 29 % ja miehillä 11 %. Luvut olivat alempia kuin koko tutkimusaineiston keskiarvot (32 % ja 19 %).

Häirinnän muodoista eniten oli koettu yleisempää häiritsevää puhetta sekä sanallista ja sanatonta seksuaalista häirintää. Jälkimmäisiä mainintoja oli yhteensä seitsemän, mikä on noin 4 % vastanneista. Yksi henkilö oli kokenut fyysisistä seksuaalista häirintää ja kaksi painostamista seksuaaliseen kanssakäymiseen.

Erityisesti edellä erikseen mainittujen vakavampien kokemusten suhteen ei lajimme vastuuhenkilöillä voi olla muuta lähestymistapaa kuin nollatoleranssi. On kuitenkin tärkeää myös huomioida, että jo häiritsevä puhe koetaan negatiivisena ja se voi aiheuttaa epämiellyttäviä tunteita urheilijoille eikä näin ollen kuulu hyvään urheilukulttuuriin.

Seksuaaliseen häirintään ringetessä ja kaukalopallossa olivat syyllistyneet eniten toiset urheilijat (32 % tapauksista) ja valmentajat (30 % tapauksista). Urheilijoiden suhteellinen osuus oli samaa suuruusluokkaa kuin koko tutkimuskentässä (35 %), mutta valmentajien suhteellinen osuus oli kaikkien lajien keskiarvoa (22 %) selvästi suurempi. Vaikka luvut eivät ole suoraan verrattavissa eri lajien kesken, on jälkimmäiseen osuuteen kiinnitettävä erityistä huomiota.

Ringeten ja kaukalopallon vastaajista 13 % oli kokenut viimeisen viiden vuoden aikana urheilutoiminnassa sukupuolista häirintää.

Naispuolisilla luku oli 17 % ja miehillä 0 %. Lukema on matalampi verrattuna koko tutkimuksen aineistoon, jossa sukupuolista häirintää oli kokenut 23 % naisista.

Sukupuolisen häirinnän muodoista eniten oli koettu ominaisuuksien vähättelyä tai kyseenalaistamista sukupuolen perusteella (18 vastausta) ja syrjintää tai sukupuolen perusteella heikompaan asemaan asettamista (seitsemän vastausta).

Sukupuoliseen häirintään olivat syyllistyneet eniten valmentajat (23 %) sekä toiset urheilijat ja yleisö, fanit tai someseuraajat (molemmat 21 %). Häirintää oli koettu pääasiassa miehiltä, mutta myös naisilta.

Vaikka ringeten tulokset olivat keskimääräistä parempia, osoittaa tutkimus tarpeen parantaa sekä eettistä ohjausta että seurantaa. Häirinnän ennalta ehkäisy on meidän kaikkien yhteinen etu ja häirintään puuttuminen jokaisen vastuussa olevan velvollisuus. Häirinnän ehkäisemiseksi informoimme jäsenistöä tutkimuksen tuloksista ja korostamme mainittuja vakavimpia näkökohtia. Liitto tekee uuden häirintätutkimuksen tai osallistuu sellaiseen.

Epäasiallisen käytöksen ehkäisemisessä ja tapauksiin puuttumisessa teemme yhteistyötä SUEKin, Väestöliiton ja Olympiakomitean kanssa. Kerromme harrastajille ja jäsenille käytettävissä olevista tukipalvelusta ja materiaaleista sekä panostamme seurojen tukemiseen ja koulutukseen. Tavoitteena on, että seuroilla on käytössä toimintamallit ja työkaluja kiusaamisen ja häirinnän ehkäisyyn sekä siihen puuttumiseen.

Ohjeistamme valmentajia suorittamaan Vastuullinen valmentaja -verkkokoulutuksen ja otamme käyttöön valmentajalisenssin.

Muita turvallista toimintaympäristöä tukevia toimenpiteitä ovat liiton kilpailumanipulaation ehkäisyohjeen tekeminen ja antidopingohjelman päivittäminen.

4.5. Osallistuminen ja vaikuttaminen

Luottamuselimet

Liittohallituksen valintaa valmistelemaan valitaan aina ehdollepanotoimikunta. Jäseniä valittaessa ehdolla on sekä naisia että miehiä.

Suomen Ringetteliitto ry:n liittohallituksessa on tällä hetkellä kolme naista ja kolme miestä.

Liitto ei ole toistaiseksi onnistunut valitsemaan naista liittohallituksen puheenjohtajaksi, joten tämä muodostaa osan liiton tasa-arvosuunnitelmaa. Kansainvälisen ringetteliiton IRF:n puheenjohtajana on toiminut suomalainen nainen ja hallituksen jäsenistä suurin osa on ollut naisia.

Liittohallitus suosittelee liiton ehdollepanotoimikunnalle, että seuraava ehdokas liittohallituksen puheenjohtajaksi on nainen. Suositellaan liiton jäsenille tasa-arvonäkökohdan huomioon ottamista liiton puheenjohtajaa valittaessa.

Liittohallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajaksi naisen, mikäli liiton puheenjohtajaksi valitaan mies. Liittohallitus valmistelee suunnittelukaudella tätä koskevan sääntömuutoksen.

Liittohallitus suosittelee, että liittohallitukseen ehdotetaan jatkossa vähintään yhtä pelaajataustaista jäsentä. Liittohallitus valmistelee suunnittelukaudella tätä koskevan sääntömuutoksen.

Lajin tulevaisuudenkuvaa määrittävän liiton viestintä- ja lajikuva työryhmän kaikki jäsenet ovat tällä hetkellä naisia.

Ringetteseurojen tai seurojen ringettejaostojen puheenjohtajista 32 % on naisia. Ringeten toimihenkilöisensä omaavista 53 % on naisia. Ohjataan jäsenseuroja tasa-arvoisempaan vastuunjakoon henkilövalintoja tehtäessä. Kannustetaan jatkossakin naisia osallistumaan urheilun ja liikunnan johtamiskoulutuksiin sekä seminaareihin tukemalla heidän osallistumismaksujaan.

Ringeten asiantuntemus näkyy laaja-alaisesti toiminnassa

Lajin kehittäminen tapahtuu yhdessä jäsenien ja harrastajien kanssa. On tärkeää, että jäsenet ja harrastajat kokevat, että he pääsevät vaikuttamaan toimintaan. Jäsenistön asiantuntemuksen laaja-alainen hyödyntäminen, osallistaminen ja mahdollisuus vaikuttaa toimintaan sekä sen kehittämiseen varmistetaan monin keinoin, muun muassa vuonna 2021 käynnistyvien uusien työryhmien ja verkostojen avulla.

Nuorten ääni näkyy toiminnassa

Liitto on mukana Nuorten Akatemian Sporttitetti -mallissa. Nuorille tarjotaan mahdollisuutta suorittaa TET-harjoittelu liiton toimistolla. Jakson aikana nuoret pääsevät ideoimaan, suunnittelemaan ja tekemään ringeten viestintää sekä järjestämään tapahtumia oman kiinnostuksensa mukaan. Lisäksi he tutustuvat liiton organisaatioon, talouteen ja lajin historiaan. Liitto tarjoaa jatkossakin Sporttitetti-paikkoja nuorille liiton toimistoon.

Muutamissa jäsenseuroissa toimii nuorten ”vaikuttajatiimi”. Nuoret pääsevät ideoimaan seuran toimintaa ja järjestämään seuran tapahtumia. Liitto tukee jatkossakin seuroja perustamaan seuroihin nuorten ”vaikuttajatiimejä”.

On tärkeää, että nuoret pääsevät vaikuttamaan myös koko lajin kehittämiseen oman toimintansa kehittämisen lisäksi. Liitto järjestää vuosittain lajin nuorille ja naisharrastajille virtuaalisen hackathonin, jonka tuloksia käytetään lajin, lajikuvan, lajivalmennuksen ja seuratoiminnan kehittämisessä.

Vaikutetaan liikunnan ja urheilun tasa-arvotyöhön

Liitto on ollut aktiivisesti mukana vaikuttamassa urheilun ja liikunnan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävässä verkostotyössä. Tämä on koettu tärkeäksi ja mukana olemista jatketaan.

5. Tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2021-2024

Toimenpiteistä vastaa liittohallitus yhdessä operatiivisen johdon ja asiantuntijoiden kanssa.

TAVOITE	TOIMENPITEET	ARVIOINTI
VIESTINTÄ		
Ringeten Reilu Peli vastuullisuusohjeen jalkauttaminen yhdessä seurojen kanssa	Vastuullisuusohjelman jalkautusta tehdään: - viestimällä liiton viestintäkanavissa - valmentajakoulutuksissa - urheilijoille ja seuratoimijoille suunnatuissa tapahtumissa	Seurat kokevat saaneensa tietoa asiasta sekä työkaluja omaa toimintaansa ja seurojen toiminnassa tunnistetaan vastuullinen toiminta.

	<ul style="list-style-type: none"> - Tähtiseuraohjelman avulla - huomioimalla vastuullisuus liiton vuosibudjeteissa ja toimintasuunnitelmissa 2021-2024 	Liitto varaa vastuullisen toiminnan edistämiseen resursseja.
Huippu-urheilijoiden saavutusten yhdenvertainen arvostaminen	Käynnistetään suunnittelukaudella medialle suunnattu vuorovaikutteinen prosessi	
Nettisivut palvelevat kaikkia harrastajia	<p>Harrastajien diversiteetin huomioiminen sisällössä ja kuvituksessa kautta linjan.</p> <p>Selvitetään mahdollisuudet saavutettavuusdirektiivin toimeenpanoon.</p>	Liiton nettisivut on uudistettu
YHDENVERTAINEN JA TASA-ARVOINEN MAHDOLLISUUS HARRASTAA		
Harrastamisen kustannuksiin vaikuttaminen	<p>Perustetaan ringeten tukirahasto</p> <p>Kannustetaan seuroja kehittämään toimenpiteitä vähävaraisten tukemiseksi.</p> <p>Poistetaan naisten ringetemaajoukkueen pelaajilta henkilökohtainen omavastuu osallistumisesta lajin maailmanmestaruuskilpailuihin.</p> <p>Tuetaan vähävaraisten osallistumista liiton kesäleireille.</p>	<p>Ringeten tukirahastosta on jaettu tukia</p> <p>Seuroilla on toimenpiteitä vähävaraisten tukemiseksi</p> <p>Naisten maajoukkuepelaajien henkilökohtainen omavastuu osallistumisesta lajin MM-kisoihin on poistettu.</p> <p>Liiton kesäleireillä on ilmaispaikka.</p>
Matalankynnyksen toiminnan tarjoaminen eri ikäryhmille	<p>Jatketaan nuorten Minigames -turnauksien järjestämistä</p> <p>Käynnistetään nuorten harrastesarja</p> <p>Tuetaan nuorten luistelu-/ringetekoulujen käynnistämistä</p> <p>Jatketaan aikuisten harrastetoiminnan kehittämistä</p>	<p>Uusilla nuorilla on mahdollisuus aloittaa harrastaminen</p> <p>Mukana oleville nuorille löytyy kevyempiä mahdollisuuksia jatkaa harrastuksen parissa</p> <p>Seuroissa on tarjontaa eritasoisille aikuisten ryhmille ja myös kurssimuotoista toimintaa</p> <p>Tapahtumien määrä</p> <p>Harrastajien määrä</p>
Ringeten tarjoaminen miehille ja pojille sekä sekaryhmille	<p>Lisätään miesten harrasteringetteä</p> <p>Järjestetään ringeten avoimet Suomen mestaruuskilpailut miehille.</p>	<p>Harrastajien määrä</p> <p>Tapahtumien määrä</p> <p>Ringetteä voi harrastaa sekaryhmissä</p>

	<p>Suosittelaaan ringette- ja luistelukoulujen avaamista pojille.</p> <p>Selvitetään mahdollisuuksia pelata ringetteä sukupuoliriippumattomilla reunaehdoilla.</p>	
Maahanmuuttajataustaisten huomioiminen	<p>Tarjotaan maahanmuuttajataustaisille liikuntakokemuksia.</p> <p>Tuodaan esille seurojen hyviä esimerkkejä toiminnasta</p>	Kokeiluja on tehty ja kokemuksia jaettu
Eriyisryhmien huomioiminen	<p>Kannustetaan seuroja järjestämään toimintaa erityisryhmille.</p> <p>Tuodaan esille seurojen hyviä esimerkkejä toiminnasta</p>	Kokeiluja on tehty ja kokemuksia jaettu
Naisvalmentajien määrän lisääminen ja valmentajauran tukeminen	<p>Jatketaan ”Valmentaa kuin nainen” verkostossa mukana olemista.</p> <p>Järjestetään naisvalmentajien mentorointiohjelmaa.</p> <p>Tuetaan pelaajien kouluttautumista valmentajaksi.</p> <p>Koulutetaan lajimentoreita.</p>	<p>Naisvalmentajien määrä, koulutusten ja tilaisuuksien määrä</p> <p>Naisten ja miesten osuus valmentajien määrissä</p>
TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ		
Turvallinen toimintaympäristön edistäminen	<p>Ohjeistetaan valmentajia suorittamaan vastuullinen valmentaja -verkkokoulutus</p> <p>Otetaan käyttöön valmentajalisenssi.</p> <p>Viestitään Väestöliiton ja SUEKin palveluista ja materiaaleista.</p> <p>Tehdään uusi häirintätutkimus tai osallistutaan sellaiseen.</p> <p>Autetaan seuroja sovittelumenettelyssä.</p> <p>Tehdään kilpailumanipulaation ehkäisyn ohje.</p> <p>Päivitetään antidopingohjelma.</p> <p>Ohjeistetaan urheilijoita, valmentajia ja muita lajissa mukana olevia toimijoita suorittamaan -Puhtaasti paras - verkkokoulutus.</p>	<p>Kiusaamista ja häirintää tapahtuu vähemmän</p> <p>Seuroilla on käytössä työkaluja kiusaamisen ja häirinnän ehkäisyyn sekä siihen puuttumiseen.</p> <p>Liitossa ja seuroissa on toimintamallit kiusaamisen ja häirinnän ehkäisyyn sekä siihen puuttumiseen.</p> <p>Liitolla on kilpailumanipulaation ehkäisyn ohje.</p> <p>Ajantasainen antidopingohjelma on käytössä.</p>
OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN		
Huomioidaan luottamuselimissä sukupuolten edustus ja alueellinen yhdenvertaisuus	<p>Liittohallituksen valintaan asetetaan aina ehdollepanotoimikunta.</p> <p>Liittohallitus suosittelee liiton ehdollepanotoimikunnalle, että seuraava ehdokas liittohallituksen puheenjohtajaksi on nainen.</p>	<p>Ry-säännöt on muutettu.</p> <p>Naisten ja miesten osuus luottamustoimijoiden määrissä.</p>

	<p>Suosittelaa liiton jäsenille tasa-arvonäkökohdan huomioon ottamista liiton puheenjohtajaa valittaessa.</p> <p>Liittohallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajaksi naisen, mikäli liiton puheenjohtajaksi valitaan mies. Liittohallitus valmistelee suunnittelukaudella tätä koskevan sääntömuutoksen.</p> <p>Liittohallitus suosittelee, että liittohallitukseen ehdotetaan jatkossa vähintään yhtä pelaajataustaista jäsentä ja valmistelee suunnittelukaudella tätä koskevan sääntömuutoksen.</p> <p>Tuetaan naisia urheilun ja liikunnan johtamiskoulutuksien osallistumismaksuissa.</p> <p>Ohjataan jäsenseuroja tasa-arvoisempaan vastuunjakoon henkilövalintoja tehtäessä.</p>	<p>Ringetteseurojen ja seurojen ringettejaosten puheenjohtajien sukupuolijakauma.</p>
<p>Nuorten ääni näkyvä toiminnassa</p>	<p>Järjestetään vuosittain lajin nuorille ja naisharrastajille virtuaalinen hackathon, jonka tuloksia käytetään lajin, lajikuvan, lajivalmennuksen ja seuratoiminnan kehittämisessä.</p> <p>Otetaan liiton toimistolle 1-2 Sporttitetti-harjoittelijaa vuodessa.</p> <p>Tuetaan seuroja perustamaan seuroihin nuorten vaikuttajatiimejä.</p>	<p>Virtuaalinen hackathon on järjestetty joka vuosi.</p> <p>Liitossa on vähintään yksi Sporttitetti-harjoittelija vuodessa.</p> <p>Joka viidennessä seurassa on nuorten vaikuttajatiimi.</p>
<p>Ringeten asiantuntemus näkyvä laaja-alaisesti toiminnassa</p>	<p>Varmistetaan monin keinoin jäsenistön osallistaminen ja mahdollisuus vaikuttaa toimintaan sekä sen kehittämiseen 2021 käynnistyvien uusien työryhmien ja verkostojen avulla.</p>	<p>Jäsenet ja harrastajat kokevat, että ovat päässeet vaikuttamaan toimintaan</p>
<p>Vaikutetaan liikunnan ja urheilun tasa-arvotyöhön</p>	<p>Jatketaan liikunnan ja urheilun tasa-arvoa tukeviin verkostoihin osallistumista ja niissä vaikuttamista.</p>	<p>Liitto on edistänyt liikunnan ja urheilun tasa-arvoa.</p>

6. Suomen Ringetteliitto ry työnantajana

Suomen Ringetteliitto ry:n työpaikan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on vahvistettu SRIL:n hallintosäännön mukaisesti.

TYÖPAIKAN YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOSUUNNITELMA

1. Palkkaus, rekrytointi ja henkilövalinnat

Samasta tai samanarvoisesta työstä on maksettava sama palkka kaikille sukupuolille. Tehtävän samanarvoisuus tarkoittaa sitä, että työn sisältö ja vaativuustekijät, sekä osaaminen, vastuu, kuormitus ja työolot ovat samanarvoisia. Ammattinimike ei ole ratkaiseva, ja palkkausjärjestelmä perustuu työn vaativuuteen ja sen arviointiin. Palkkatasa-arvon toteutumista ja ansionmuodostuksen kehitystä seurataan säännöllisesti liittojohdon toimesta.

Liiton työpaikkoja koskevat rekrytointikäytännöt ovat läpinäkyviä ja henkilövalintoja tarkastellaan myös sukupuolinäkökulmasta. Valintakriteerit ja pätevyysvaatimukset rekrytoinneissa asetetaan niin, että ne ovat tasapuolisia kaikille sukupuolille. Sekä miehiä että naisia rohkaistaan hakeutumaan tehtäviin, joissa sukupuolijakauma on epätasapainossa.

Liiton toimielimiin valitaan sekä miehiä että naisia. Työpaikan ja liiton toiminnassa pyritään varmistamaan kaikille mahdollisuus osallistumiseen ja toimintaan vaikuttamiseen.

2. Mahdollisuus ammatilliseen kehittymiseen ja työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen

Liitto luo työnantajana kaikille sukupuolille yhtäläiset mahdollisuudet uralla etenemiseen. Jokaiselle turvataan mahdollisuudet vaikuttaa itsensä ja työnsä kehittämiseen. Henkilöstön kehittämisen työkaluina hyödynnetään esimerkiksi säännöllisiä kehityskeskusteluja ja henkilökohtaisia kehityssuunnitelmia. Kaikilla työntekijöillä tulee olla yhtäläinen oikeus jatko-, täydennys- ja uudelleen koulutukseen. Työntekijöiden osallistumista koulutuksiin seurataan ja koulutukseen hakeutumista tuetaan budjetin puitteissa henkilökohtaisen kehityssuunnitelman mukaisesti.

Työnantajana liitto viestii työntekijöilleen mahdollisuudesta työn joustoihin kuten perhevapaaseen tai osa-aikatyöhön työ- ja perhe-elämän sujuvan yhteensovittamisen mahdollistamiseksi. Työhön paluuta helpotetaan huolehtimalla tiedotuksesta ja tarvittaessa koulutuksesta.

3. Häirinnän ehkäiseminen

Työnantaja pyrkii varmistamaan, että työntekijä ei joudu sukupuolisen ahdistelun tai muunkaan häirinnän kohteeksi. Liiton johto viestii selkeästi kielteisen kantansa häirintään. Liitolla on toimintaohjeet häirinnän ehkäisemiseksi.

4. Seuranta

Työpaikan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman ylläpitämisestä ja seurannasta vastaa liiton toiminnanjohtaja yhdessä liittohallituksen kanssa. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista, sekä henkilöstön hyvinvointia seurataan säännöllisin väliajoin henkilöstön työtyytyväisyyskyselyllä sekä työterveyskartoituksilla. Työpaikan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma ja siihen liittyvät asiat ovat säännöllisesti esillä henkilöstön kanssa sekä liittohallituksessa.

7. Yhdenvertaisuuteen liittyvät lait ja velvoitteet sekä käsitteet

7.1. Keskeisiä käsitteitä

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän iästään, alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, poliittisesta tai ammattiyhdistystoiminnastaan, perhesuhteistaan, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Yhdenvertaisuus liikunnassa ja urheilussa tarkoittaa turvallista ja syrjimätöntä ympäristöä, jossa jokainen voi haastaa itsensä, edistää terveyttä ja saada merkityksellisiä kokemuksia.

Tasa-arvo tarkoittaa sukupuolten välistä syrjimättömyyttä.

Sukupuolten tasa-arvo liikunnassa ja urheilussa tarkoittaa harrastamisen, kilpailemisen, vaikuttamisen ja näkymisen mahdollistamista kaikille sukupuolesta riippumatta.

Syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn ryhmään, esimerkiksi tunnustavat tiettyä uskontoa tai kuuluvat seksuaalivähemmistöön. Syrjintää voi olla yksittäinen teko tai se voi olla seurausta epäoikeudenmukaisuutta tuottavista käytännöistä tai säännöistä. Välillisenä syrjintänä pidetään sitä, että näennäisen neutraali kohtelu tai käytäntö johtaa syrjiviin lopputuloksiin.

Häirinnällä tarkoitetaan henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasialisesti loukkaavaa käyttäytymistä. Häirintään liittyy henkilöä halventava, nöyryyttävä tai häntä uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri.

Seksuaalinen häirintä tarkoittaa fyysistä, sanallista tai sanatonta ei-toivottua seksuaalista käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasialisesti loukataan henkilön fyysistä tai henkistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasialisesti loukataan tämän henkistä tai fyysistä koskemattomuutta ja jolla luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

Esteettömyydessä on kyse ihmisten moninaisuuden huomioon ottamisesta rakennetun ympäristön suunnittelussa ja toteuttamisessa. Se merkitsee palvelujen saavutettavuutta, välineiden käytettävyyttä, tiedon ymmärrettävyyttä ja mahdollisuutta osallistua itseä koskevaan päätöksentekoon.

7.2. Lainsäädännöllinen tausta

Yhdenvertaisuuden edistämistä liikunta- ja urheilujärjestöissä edellytetään yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- sekä liikuntalaissa. Olympiakomitean yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyön taustalla vaikuttavat myös vahvasti YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus sekä lapsen oikeuksien sopimus.

Yhdenvertaisuuslaki: Uusi yhdenvertaisuuslaki astui voimaan 1.1.2015. Se toi uusia velvoitteita ja se ulotettiin koskemaan kaikkia syrjintäperusteita. Lain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Laki edellyttää yhdenvertaisuussuunnitelmaa viranomaisilta, koulutuksen järjestäjiltä sekä työnantajilta, joilla on vähintään 30 työntekijää. Kaikkia työnantajia koskee lain velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta.

Tasa-arvolaki: Uusi tasa-arvolaki astui voimaan 1.1.2015. Lain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä ja se velvoittaa viranomaisia, koulutuksen järjestäjiä ja työnantajia myös ennaltaehkäisemään tätä syrjintää.

Liikuntalaki: Uusi liikuntalaki astui voimaan 1.5.2015. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus mainitaan lain lähtökohtina ja lakiin on tullut voimakkaampi vaatimus yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisestä. Lain mukaan liikuntaa edistävien järjestöjen valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon se, miten järjestö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus: YK:n yleiskokous hyväksyi 10.12.1948 ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, joka on ollut perustana kaikille myöhemmin solmituille kansainvälisille ihmisoikeussopimuksille. Julistuksen sanoma on, että ihmisoikeudet ovat perustavanlaatuisia ja luovuttamattomia ja kuuluvat yhdenvertaisesti maailman kaikille ihmisille.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus: Kansainvälisesti 2.9.1990 voimaan tullut sopimus kokoaa yhteen näkemyksen lasten hyvän elämän ja kasvun perusedellytyksistä. Lapsen oikeuksien sopimus perustuu käsitykseen jokaisen yhtäläisestä ihmisarvosta. Samat oikeudet kuuluvat kaikille lapsille ja syrjimättömyysperiaate kieltää lasten asettamisen eriarvoiseen asemaan esimerkiksi uskonnon, ihonvärin tai vammaisuuteen perustuen.

1. Yhdenvertaisuus.fi
2. Sisäasianministeriön julkaisut 28/2011: Kop kop – Pääseekö sisään? –Yhdenvertaisen järjestötoiminnanopas urheilu- ja nuorisojärjestöille. 2011.
3. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
4. Tasa-arvo.fi
5. Invalidiliitto.fi
6. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
7. Laki miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta (609/1986)
8. Liikuntalaki (309/2015), Tasa-arvo.fi
9. Ykliitto.fi

8. Syrjintään ja häirintään puuttumisen ohjeet

Liite1